

DET KONGELEGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Forslag til regulering av fiske av 5000 tonn makrell i Nord-Norge i 2014

Høringsnotat

06.05.2014

Innhold

1	Innledning	3
2	Reguleringen av makrellfisket i 2014	3
2.1	Kvoteforhandlingene	3
2.2	Nasjonale reguleringer.....	4
2.2.1	Havfiskeflåten	4
2.2.2	Kystfiskeflåten.....	4
3	Vurdering av reguleringsopplegg for et makrellfiske i Nord-Norge.....	5
3.1	Grunnleggende premisser.....	5
3.2	Vurdering av reguleringsopplegg.....	6
3.2.1	Havfiskegruppene	6
3.2.2	Kystfiskegruppen.....	7
3.2.3	Fleksibilitet i reguleringen og fangstrapportering	8
3.2.4	Forholdet til forbud mot fiske innenfor fjordlinjene	8
4	Departementets forslag til regulering.....	9
5	Forslag til forskriftsendring	9

1 Innledning

Den nordøstatlantiske makrellen er en pelagisk ressurs som er viktig for både hav- og kystflåten, og for pelagiske landanlegg langs kysten. Fisket har tradisjonelt foregått utenfor den sørlige landsdelen, primært i månedene august til oktober. Bestanden har imidlertid de siste årene utvidet sitt utbredelsesområde mot nord, og i sommerhalvåret registreres det betydelige forekomster av makrell kystnært i fjordene i Nord-Norge. Makrellen er en utpreget rovfisk som beiter effektivt på konsentrasjoner av fiskelarver, yngel og småsild, noe som kan ha økosystemeffekter og negativ innvirkning på bl.a. bestandene av sild og sei i nord.

Til tross for at makrellen nå er utbredt langs hele kysten av Nord-Norge, blir bestanden i svært liten grad beskattet i dette området. Dette har sannsynligvis sammenheng med at arten etablerte seg i nord først etter at makrellfisket var blitt lukket.

På reguleringsmøtet høsten 2013 ble det fra både næringens og Havforskningsinstituttets side uttrykt bekymring for konsekvensene av de store makrellforekomstene i nordnorske fjorder, som det ikke blir fisket på. Det ble fra flere hold, spesielt fra Norges Kystfiskarlag og Sametingets side, tatt til ordet for en ordning som tilrettelegger for makrellfiske i nord. Også fylkesfiskarlagene i nord har i ulike sammenhenger argumentert for en slik ordning. Det har også fra industrihold vært fremmet forslag om egen avsetning til et makrellfiske i Nord-Norge.

Nærings- og fiskeridepartementet har med utgangspunkt i den mer nordlige utbredelsen av makrellen, satt av 5000 tonn av den norske kvoten til et makrellfiske i nord i 2014. Foruten at et slikt fiske vil kunne bidra til å motvirke negative økosystemeffekter, vil det også kunne bli viktig gjennom fangststatistikk å synliggjøre den mer nordlige utbredelsen av bestanden.

I dette notatet foreslås et reguleringsopplegg for fiske av 5000 tonn makrell i nord i 2014, dvs. utenfor Nordland, Troms og Finnmark.

2 Reguleringen av makrellfisket i 2014

2.1 Kvoteforhandlingene

Ved årets start var det ikke oppnådd enighet om forvaltningen av makrellbestandene i de årlige kyststatsforhandlingene. Norge, Færøyene og EU ble 12. mars i år enige om en trepartsavtale om fordeling og forvaltning av makrell. Partene er enige om en kvote på 278 868 tonn til Norge, ca 611 000 tonn til EU og ca 156 000 tonn til Færøyene. Avtalens varighet er på fem år og de tre partene er enige om å fastholde den relative fordelingen seg i mellom i avtaleperioden.

I forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2014 (makrellforskriften) av 29. april 2014 ble det fastsatt en disponibel norsk kvote på 278 868 tonn for 2014. Av disse er det satt av 1665 tonn til forsknings- og undervisningsformål, 1500 tonn til agnkvote og 5000 tonn til fiske i Nord-Norge.

2.2 Nasjonale reguleringer

Av den norske totalkvoten ble det videre satt av 191 382 tonn til fiske av fartøy med ringnottillatelse, 17 413 tonn til ringnotfartøy uten konsesjon (SUK), 10 828 tonn til konsumfiske fra trålere med makrelltråltillatelse og 51 080 tonn til gruppekvoter for fartøy i kystfartøygruppen. Fordelingen baserer seg på nøkkelen fra Norges Fiskarlag sitt landsmøtevedtak 6/07.

2.2.1 Havfiskeflåten

Havfiskeflåten som fisker makrell er fartøy med ringnotkonsesjon (i tillegg små ringnotfartøy – såkalte snurpere uten konsesjon - SUK) og fartøy med pelagisk trål- eller nordsjøtråltillatelse som også har makrelltråltillatelse. Per 31. desember 2013 var det 79 ringnotkonsesjoner og 17 SUK-fartøy, samt 23 makrelltillatelser i trålgruppen.

For fiske i ringnotgruppen tildeles fartøykvoter på bakgrunn av følgende basiskvoter:

1500 hl +	40 % av konsesjonskapasiteten fra	0-4000 hl
	30 % konsesjonskapasiteten fra	40000-6000 hl
	20 % av konsesjonskapasiteten fra	6000-10 000 hl
	10 % av konsesjonskapasiteten	over 10 000 hl

For fiske i trålgruppen til dels fartøykvoter på grunnlag av følgende basiskvoter:

50 tonn +	50 % av bruttotonnasje fra	0-4000
	40 % bruttotonnasje fra	40000-6000
	30 % av bruttotonnasje fra	6000-10 000
	20 % av bruttotonnasje fra	over 10 000
	10 % av bruttotonnasje fra	over 10 000

Kvoten til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøy med kvotefaktoren (1 hl = 100 kg).

2.2.2 Kystfiskeflåten

Når det gjelder kystfartøy var fisket etter makrell åpent for alle fartøy under 21,35 meter fram t.o.m. 1996, og ble deretter gradvis lukket fram til 2003, da alle lengdegruppene ble adgangsregulerte. Kriteriene for å få tilgang til de lukkede gruppene baserte seg på deltagelse og fangst av makrell de tre siste årene før lukkingen. Per 31. desember 2013 var det totalt 214 deltakeradganger i kystnotgruppen og 211 i makrellfiske med garn/snøre.

Naturlig nok var det svært få i nord som kvalifiserte seg til deltakeradgang, ettersom makrellens utbredelsesområde var i sør da fisket ble lukket. De fiskerne som hadde fisket for lite til å kvalifisere seg til deltakeradgang har kunnet utøve et begrenset makrellfiske på en liten avsetning til et åpent fiske (åpen gruppe).

Dagens mulighet for å delta i åpen gruppe er begrenset til en maksimalkvote på 5 tonn, innenfor en avsetning på 400 tonn. Den åpne gruppen gjelder for hele landet, men kvoten i

åpen gruppe synes å være for liten til at noen finner det lønnsomt å satse på makrellfiske i nord innenfor eksisterende ordning.

Innenfor lukket kystgruppe er fordelingen mellom kystnot og garn/snøregruppen videreført med hhv. 65 % (33 227 tonn) og 35 % (17 353 tonn).

Fartøy i kystnotgruppen med største lengde under 13 meter og fartøy med største lengde mellom 13 og 14,99 meter med hjemmelslengde mellom 10 og 12,99 meter kan fiske og lande de kvanta makrell oppgitt i tabell 1 under.

Tabell 1 Notfartøy med faktisk lengde under 13 meter og med faktisk lengde mellom 13 og 14,99 meter med hj.lengde mellom 10 og 12,99 meter

Hjemmelslengde	Kvotefaktor	Maksimalkvote (tonn)	Garantert kvantum (tonn)
0-9,99 m	1,2145	62,82	34,90
10-12,99 m	1,5455	79,94	44,41
13-14,99 m	4,7956	248,04	137,80

Fartøy i kystnotgruppen med største lengde på eller over 13 meter kan fiske og lande de kvanta makrell oppgitt i tabell 2 under.

Tabell 2 Notfartøy med faktisk lengde over 13 meter

Hjemmelslengde	Kvotefaktor	Fartøykvote (tonn)
0-9,99 m	1,245	37,44
10-12,99 m	1,5455	47,64
13-14,99 m	4,7956	147,84
15-17,99	6,7983	209,58
18-21,35	10,6632	328,73

I tabell 3 under fremkommer det hvilke kvanta makrell fartøy som fisker med garn eller snøre kan fiske eller lande.

Tabell 3 Fiske etter makrell med garn eller snøre

Hjemmelslengde	Kvotefaktor	Maksimalkvote (tonn)	Garantert kvantum (tonn)
0-9,99 m	1,2714	52,58	40,45
10-12,99 m	2,2249	92,01	70,78
13-14,99 m	2,2249	92,01	70,78
15-21,35	2,7080	111,99	86,15

3 Vurdering av reguleringsopplegg for et makrellfiske i Nord-Norge

3.1 Grunnleggende premisser

De 5000 tonnene til fiske i Nord-Norge er tatt fra totalkvoten, før fordeling mellom de ulike fartøygruppene. For å sørge for at avsetningen faktisk blir fisket i nordnorske områder i 2014, er det avgjørende å utarbeide et opplegg som tilrettelegger for at mange fartøy kan finne det

interessant å delta. Reguleringsopplegget må i tillegg ha en viss fleksibilitet som tar høyde for uforutsigbar deltakelse. Det har vært relativt få landanlegg i nord som har kjøpt makrell, og mottaksmuligheter vil derfor spille inn som usikkerhetsmoment mht. deltakelse.

På denne bakgrunn legger departementet opp til at alle fartøygrupper som i dag har adgang til å fiske makrell, både i åpen og lukket gruppe i kystflåten og i havfiskeflåten, gis muligheten til å delta på denne avsetningen. Dette vil gi en enkel regulering som ikke fordrer noen endringer i deltakerregelverket.

Departementet ser videre for seg at et fiske i nord skal gi de ulike fartøygruppene en mulighet til å fiske på et kvantum som tar utgangspunkt i den etablerte fordelingen av den ordinære makrellkvoten, i tråd med Norges Fiskarlag sitt landsmøtevedtak 6/07. Dette vil gi en gruppekvote på 3875 tonn til fartøy i ringnotgruppen, 322 tonn til ringnotfartøy uten konsesjon (SUK), 200 tonn til fartøy med tillatelse til å fiske med trål og 925 tonn til fartøy som kan fiske i kystfiskegruppen. Departementet mener at det innenfor kystfiskegruppen bør være lik mulighet for deltagelse uavhengig av om fartøyene har deltakeradgang i lukket gruppe eller kvalifiserer for fiske i åpen gruppe. Dette ut i fra formålet om å få størst mulig interesse for et nordlig og kystnært makrellfiske, samt bidra til at avsetningen på 5000 tonn faktisk blir tatt.

Hva gjelder virkeområde for fisket, legger departementet til grunn at det er naturlig å omfatte områdene utenfor fylkene Nordland, Troms og Finnmark. Det foreslås derfor at fylkesgrensen mellom Nordland og Nord-Trøndelag settes som en sørlig grense, og at fisket ellers må foregå innenfor territorialgrensen (12 nm utenfor grunnlinjen). Departementet kan for øvrig ikke se at det skal være av betydning hvor deltagende fartøy er hjemmehørende, så lenge fisket foregår i virkeområdet.

3.2 Vurdering av reguleringsopplegg

3.2.1 Havfiskegruppene

Som lagt til grunn over vil utgangspunktet for et nordnorsk makrellfiske for havfiskegruppene være en disponibel kvote på 3875 tonn for ringnotfartøy, 322 tonn til SUK-fartøy og 200 tonn til trålfartøy.

Departementet finner det mest hensiktsmessig å legge opp til ordning med lik fartøykvote for alle fartøy, og at størrelsen på fartøykvoten baserer seg på en fordeling av gruppekvoten på antallet tillatelser i gruppene. Dette vil gi en fartøykvote på inntil 49 tonn til ringnotfartøy (79 tillatelser), inntil 18,9 tonn til ringnotfartøy uten konsesjon/SUK (17 tillatelser) og inntil 8,7 tonn til fartøy med tillatelse til å fiske med trål (23 tillatelser).

For å få en oversikt over interessen før oppstart, kan det være aktuelt å sette krav om påmelding innen en nærmere fastsatt dato, eksempelvis i starten av juni. Dato for oppstart av fisket vil kunne settes kort tid etter påmeldingsfristen.

3.2.2 Kystfiskegruppen

Den nordnorske makrellavsetningen til kystfiskegruppen er på 925 tonn, jf. punkt 3.1 over. Det er totalt 425 deltakeradganger i lukket gruppe i fisket etter makrell. Å ta utgangspunkt i dette antallet og fordele gruppeknoten likt på alle vil gi en fartøykvote på ca 2,2 tonn. Dette er et såpass lavt kvantum at det neppe vil være stor interesse for å dra nordover dersom hovedaktiviteten til fartøyene blir i sør. I tillegg er det da heller ikke tatt høyde for den udefinerte massen av fartøy som kvalifiserer for deltagelse i åpen gruppe, og som antydnet i punkt 3.1 ser departementet for seg at disse fartøyene bør få samme mulighet til å delta i et særskilt makrellfiske i Nord-Norge som de i lukket gruppe.

Nærings- og fiskeridepartementet vurderer derfor at kystfiskegruppens deltagelse i et fiske i Nord-Norge bør innrettes på en annen måte enn slik det er forelått for havfiskeflåten.

En påmeldingsordning, med frist for å melde seg på et slikt makrellfiske i nord, vil kunne gjøre det enklere å anslå hvor mange som vil finne det interessant å delta. Ved en påmeldingsfrist vil avsetningen kunne fordeles likt på hvert av de påmeldte fartøyene. Erfaringer fra andre fiskerier har imidlertid vist at relativt mange melder seg på, gjerne betydelig flere enn de som velger å delta. Konsekvensen blir da at det først må settes beskjedne fartøykvoter, hvorefter det blir behov for påfølgende refordeling etter kort tid. Dersom det i utgangspunktet tildeles for små kvoter per fartøy, vil trolig de som har hovedaktiviteten lenger sør heller ikke etter en slik modell se seg tjent med å fiske en tilleggskvote i nord.

Departementet vil derfor foreslå en løsning der det fastsettes en fast fartøykvote på et gitt antall tonn makrell, og at alle kystfartøy som ønsker å delta i fiske av denne kan melde seg på innen en nærmere fastsatt frist. Dersom det skulle melde seg på flere fartøy enn gruppeknoten gir grunnlag for, kan kvotene tildeles ved bruk av loddtrekning. Det har vært konsensus om bruk av loddtrekning i fiskerireguleringer over flere tiår.

For å sørge for at det vil bli gjennomført et makrellfiske i nord vil det også være viktig å sette en såpass høy kvote at den motiverer mange fartøy til å melde seg på og til at fartøyene faktisk tar turen nordover for å fiske. I tabell 4 under er det angitt hvor mange fartøy som kan fiske ulike kvotestørrelser innenfor gruppeknoten på 925 tonn makrell.

Tabell 4 Antall fartøy som vil kunne delta ved ulike kvotestørrelser

Fartøykvote	Antall fartøy
5 tonn	185
10 tonn	92
15 tonn	61
20 tonn	46
25 tonn	37
30 tonn	30

Nærings- og fiskeridepartementet mener ut fra en totalvurdering, og ut fra formålet med å få i gang et makrellfiske i nord, at en fartøykvote på 25 tonn kan være hensiktsmessig. Dette åpner for at rundt 37 kystfartøy kan delta i fisket.

3.2.3 Fleksibilitet i reguleringen og fangstrapportering

Som det fremgår over foreslår departementet at det legges opp til påmelding for alle fartøy som ønsker å delta i et særskilt makrellfiske i nord.

Dersom det skulle vise seg at det blir færre påmeldte enn det totale antallet tillatelser i havfiskegruppene, mener departementet at gruppeavsetningen da skal fordeles likt på de fartøyene som har meldt seg på.

På samme måte ser departementet for seg at det legges opp til en mulighet for refordeling og justering av kvotene på bakgrunn av utviklingen i fisket til de påmeldte fartøyene. Dette gjelder både for havfiske- og kystgruppen innenfor deres respektive gruppeavsetninger.

I det ordinære makrellfisket er 25. august satt som den tidligste refordelingsdato for kystnotgruppen under 13 meter, med mindre særlige forhold tilsier en annen dato, jf. makrellforskriften § 20. Samme dato for garn og snøregruppen er 15. september. Ettersom makrellen synes å forlate de nordlige områdene allerede i september, anser departementet 1. august som en aktuell dato for eventuelle refordelinger og justeringer av fartøykvotene.

Hva gjelder forholdet mellom ordinær kvote og en "nordlig kvote" vurderer departementet at fartøyene bør kunne stå forholdsvis fritt til hvordan de ønsker å innrette fisket. Dersom det fiskes på ordinær kvote i virkeområdet i nord, må det være opp til fartøyet å velge hvilken fangst/tur som skal godskrives den nordlige kvoten.

For å sikre at fiske etter den nordlige kvoten faktisk vil foregå i virkeområdet, vil det være behov for dokumentasjon av hvor makrellen er fangstet. I dagens system for landings- og sluttseddelstatistikk ligger det allerede inne krav til å oppgi fangstområder. Departementet kan derfor ikke se behov for å etablere noe system i tillegg til dette, og legger opp til at dokumentasjon av fangstområder kan gjennomføres innenfor gjeldende krav til rapportering.

3.2.4 Forholdet til forbud mot fiske innenfor fjordlinjene

I januar 2013 ble det innført et generelt forbud mot å fiske innenfor fjordlinjene nord for 62°N med fartøy over 15 meter. Det er senere åpnet for flere unntak fra forbudet.

Fjordfiskenemnda for Nordland, Troms og Finnmark ble oppnevnt 30. januar i år. Nemnda er et rådgivende organ som blant annet skal gi råd om fjordlinjer og hvilke unntak som bør gjelde. Det forventes at nemnda i mai i år vil kunne legge frem vurderinger og råd vedrørende fjordlinjene. I mellomtiden er det videreført en rekke unntak fra fjordlinjebestemmelsen, herunder at det sør for Troms kan fiskes makrell med fartøy over 15 meter innenfor fjordlinjene.

Nærings- og fiskeridepartementet finner det naturlig at Fjordfiskenemnda får anledning til å vurdere behovet for eventuelle unntak vedrørende makrellfiske. Departementet ønsker også høringsinstansenes synspunkter på hvorvidt det bør åpnes for unntak fra forbudet mot å fiske makrell med fartøy over 15 meter innenfor fjordlinjene i nord.

4 Departementets forslag til regulering

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår at avsetningen på 5000 tonn makrell til et særskilt fiske i nord fordeles med 3875 tonn til fartøy i ringnotgruppen, 322 tonn til ringnotfartøy uten konsesjon (SUK), 200 tonn til fartøy med tillatelse til å fiske med trål og 925 tonn til fartøy som kan fiske i kystfiskegruppen. Fordelingen baserer seg på nøklene i det ordinære fisket etter makrell, i tråd med Norges Fiskarlag sitt landsmøtevedtak 6/07.

I havfiskeflåten fastsettes fartøykvotene på bakgrunn av en fordeling av gruppekvoten på antallet tillatelser i gruppen. Dette gir fartøykvoter på inntil 49 tonn til fartøy i ringnotgruppen, inntil 18,9 tonn til ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) og inntil 8,7 tonn til fartøy med tillatelse til å fiske med trål. Om det er færre fartøy påmeldt enn det totale antall tillatelser, fordeles de respektive gruppekvotene på antallet påmeldte fartøy

For kystfiskegruppene kan fartøy som har deltakeradgang i lukket gruppe i fiske etter makrell og fartøy som kvalifiserer seg for åpen gruppe melde seg på i et nordlig fiske med en fartøykvote på inntil 25 tonn. Dersom det melder seg på flere fartøy enn gruppekvoten gir grunnlag for, tildeles kvotene ved bruk av loddtrekning.

Departementet foreslår at alle fartøy må melde seg på innen en gitt dato, eksempelvis i siste halvdel av juni. Dato for oppstart av fiske vil kunne settes kort tid etter påmeldingsfristen.

På bakgrunn av fiskets utvikling foreslår departementet at det kan gjøres refordelinger og justeringer av fartøykvotene. Departementet mener et passende tidspunkt for eventuelle refordelinger og justeringer kan være 1. august.

Virkeområdet for fisket er innenfor territorialgrensen nord for fylkesgrensen mellom Nord-Trøndelag og Nordland.

Departementet legger opp til at rapportering og dokumentasjon av fangstområde skal skje innenfor gjeldende krav til rapportering.

Nærings- og fiskeridepartementet vil med dette invitere høringsinstansene til å komme med eventuelle synspunkter til den foreslåtte reguleringen.

5 Forslag til forskriftsendring

Det foreslås følgende endringer i forskrift av 18. desember 2012 nr. 1582 om regulering av fisket etter makrell i 2014:

Et nytt kapittel 5 skal lyde:

Kapittel 5. Fiske av makrell i Nord-Norge

§ 23 Gruppekvoter

Innenfor avsetningen i § 2 første ledd av 5000 tonn makrell til fiske i Nord-Norge tildeles 3875 tonn til fartøy som er tildelt kvote etter § 7 første ledd, 322 tonn til fartøy som er tildelt kvote etter § 7 tredje ledd, 200 tonn til fartøy som er tildelt kvote etter § 9 og 925 tonn til fartøy som er tildelt kvote etter §§ 12, 14, 16 og 18.

§ 24 Fartøykvoter

Innenfor de respektive gruppekvoteene etter § 23 kan fartøy som er tildelt kvote etter § 7 første ledd fiske og lande inntil 49 tonn makrell, fartøy som er tildelt kvote etter § 7 tredje ledd inntil 18,9 tonn og fartøy som er tildelt kvote etter § 9 inntil 8,7 tonn. Om det er færre fartøy påmeldt enn det totale antall tillatelser, fordeles de respektive gruppekvoteene etter § 23 likt på de påmeldte fartøyene.

Fartøy som er tildelt kvote etter §§ 12, 14, 16 og 18 kan melde seg på et fiske på inntil 25 tonn makrell innenfor gruppekvoteen etter § 23. Om det er flere fartøy påmeldt enn gruppekvoteen gir grunnlag for, tildeles fartøykvotene ved loddtrekning.

§ 25 Virkeområde

Med fiske i Nord-Norge menes fangst tatt innenfor territorialgrensen nord for fylkesgrensen mellom Nord-Trøndelag og Nordland.

§ 26 Påmelding og oppstart

For å kunne delta i fisket må fartøyet være påmeldt skriftlig til Norges Sildesalgslag innen xx. juni 2014. Fisket åpner xx. juni 2014.

§ 27 Refordeling

Fiskeridirektoratet kan tidligst endre fordelingen innad i fartøygruppene som er etablert i § 23, samt størrelsen på fartøykvotene etablert i § 24, 1. august 2014.